

Interview Greenwish

Groene burgerinitiatieven gaan te makkelijk weer ten onder, organisatie Greenwish wil dat voorkomen

te van Zanten en Rinske van Noortwijk van Greenwish. Beeld Greenwish

Verpakkingsvrij boodschappen doen, autodelen, energie opwekken in de buurt, kleding lenen in plaats van kopen. Zulke initiatieven zijn cruciaal, vindt Greenwish. Steun ze dan ook beter.

← Ads by Google

Annelies Roon 7 mei 2022, 18:51

Het gonst in Nederland van de creatieve ideeën die de wereld een beetje beter, de maatschappij een stukje inclusiever en de economie een tandje duurzamer moeten maken. Sociale ondernemers, bewonerscoöperaties, of gewoon een groepje burens gaan zelf aan de slag, omdat ze zien dat dingen anders kunnen. Soms blijkt zo'n initiatief een blijvertje, vaker nog dooft het enthousiasme uiteindelijk uit door tegenvallers en teleurstellingen.

“Het is moeilijk om voet aan de grond te krijgen te midden van de systemen die we gecreëerd hebben”, zegt Ineke van Zanten van de stichting Greenwish, een club die duurzame ideeën verder wil helpen. “Overheden en bedrijven vinden het lastig om zich te verhouden tot maatschappelijke initiatieven, omdat ze vanuit heel andere uitgangspunten werken. Ze zijn bezig met impact maken, niet zozeer met winst.”

Van Zanten runt samen met Rinske van Noortwijk Greenwish. “Financiers richten zich vooral op de parels, op de initiatieven die naar verwachting veel impact en weinig risico's gaan opleveren”, vult Van Noortwijk aan, “Maar wij zeggen: ‘als je parels wilt kweken, moet je investeren in de oesterbank’.” Schep een omgeving waarin initiatieven zich kunnen ontwikkelen en leer van

← Ads by Google

Stop seeing this ad

Why this ad? ▶

wat werkt en wat niet, willen ze maar zeggen. Daarbij is vooraf lastig te voorspellen welke initiatieven later groot zullen worden. “Maar door bij voorbaat te selecteren op potentieel succes, laat je veel innovatie liggen.”

De duurzame transitie versnellen

Vooralsnog is het lastig overleven op de oesterbank, merken de oprichters van Greenwish. Deze maatschappelijke organisatie ondersteunt al sinds 2003 duurzame initiatieven. Niet met geld, maar met kennis van zaken en een breed netwerk. “Wij zijn de oliemannetjes tussen overheden, organisaties en maatschappelijke initiatieven”, aldus Van Zanten.

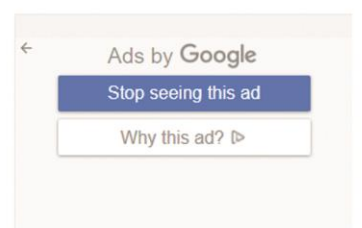
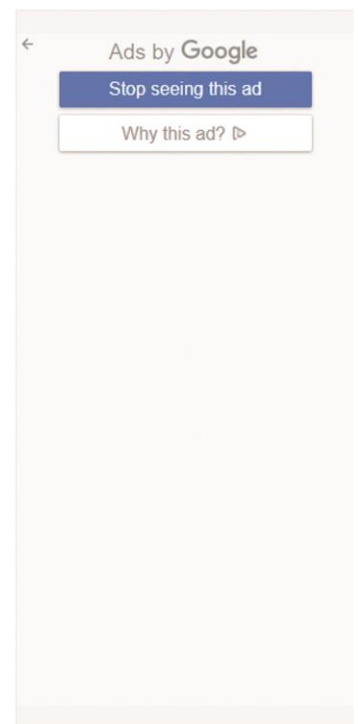
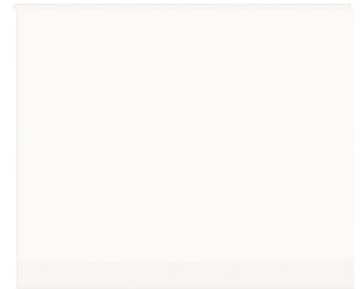
Een tastbaar resultaat van hun inspanningen is het trendrapport van de ministeries van infrastructuur en landbouw. Dit rapport wordt jaarlijks op Duurzame Dinsdag (de eerste dinsdag van september) aangeboden aan het kabinet, via de staatssecretaris die duurzaamheid in de portefeuille heeft. Het trendrapport zit, analoog aan Prinsjesdag, in een koffer samen met de beschrijving van honderden duurzame initiatieven.

“De trendrapporten laten keer op keer zien wat straks groot wordt, wat we als samenleving belangrijk gaan vinden. Op dit moment zien we dat ecologie als thema komt bovendrijven. Er komt oog voor belangen en rechten van de natuur en van toekomstige generaties. Ze tonen ons ook hoe we inclusiever kunnen zijn. Bijvoorbeeld door een grotere gevoeligheid voor gender, meer omzien naar elkaar, meer rechtvaardigheid, meer nuance”, schetst Van Noortwijk. “Als je als beleidsmaker of politicus op dergelijke trends voorsorteert, kun je de transitie naar een duurzame samenleving versnellen.

Hoe zou dat er volgens hen uit moeten zien, dat voorsorteren? Van Zanten: “Organisaties en bedrijven kunnen zich meer verdiepen in de sociale innovatie in initiatieven. De energie die zij meenemen is onstuitbaar krachtig, initiatieven zijn kampioen mensen enthousiasmeren. Maar in de praktijk zien we dat bestaande organisaties weinig vatbaar zijn voor positieve besmetting. Zij zien nieuwkomers op de markt eerder als concurrentie.”

Achttien jaar geleden vormde die constatering zelfs de aanleiding om Greenwish in het leven te roepen. Van Zanten werkte bij een

fonds, Van Noortwijk bij ‘een milieuadviesbureau met een ontzettend leuk idee’. Daar gaan milieuorganisaties blij van worden, dachten ze over de lancering van dat bewuste plan. Maar nee. Alle deuren bleven dicht, niemand wilde het ontzettend leuke idee oppakken en verder helpen. Dan moesten ze dat zelf maar gaan doen, besloten ze, het begin van Greenwish. Van Zanten: “Organisaties kijken vaak vanuit ‘belangen’ en blijven daarmee op hun eigen eiland. Wanneer we meer vanuit een gedeeld ‘verlangen’ zouden denken, zou dat eerder uitnodigen tot samenwerken, tot het delen van kennis.”

Een medewerker van de FIXbrigade isoleert de buitendeur met tochtstrips. Het initiatief van duurzaamheidscentrum Jungle Amsterdam biedt mensen de mogelijkheid om met simpele oplossingen gratis of tegen een geringe vergoeding hun huis te laten isoleren en energie te besparen. Beeld ANP

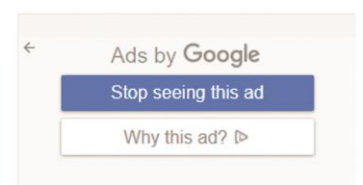
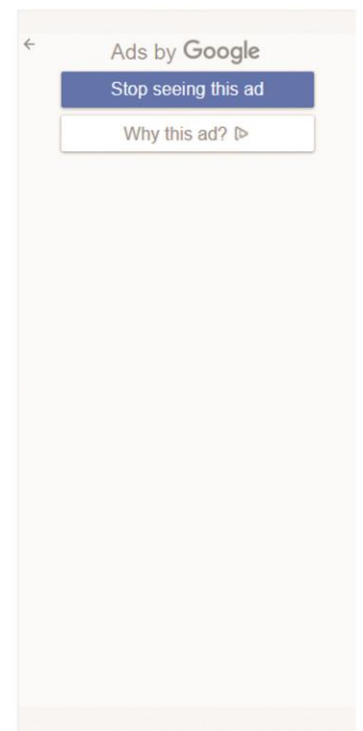
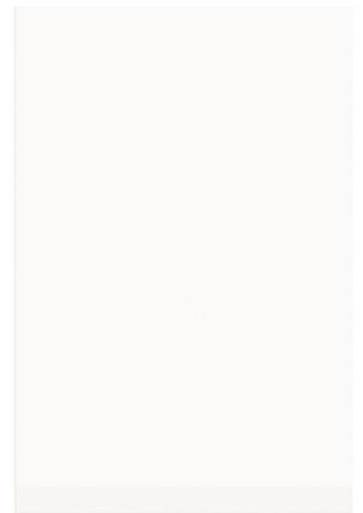
Een flinke bak geld

De overheid heeft daarin een duidelijke rol, benadrukt Van Noortwijk, terugkomend op de vraag over het voorsorteren. “Het is belangrijk dat de overheid weet hoe transities werken. En welke sleutelrol initiatieven daarin spelen. Het besef moet indalen dat dit belangrijke richtingaanwijzers zijn die ons laten zien hoe het moet, hoe een duurzame toekomst eruit kan zien.”

Van Zanten: “De overheid kan ruimte bieden door het aanpassen van wet- en regelgeving die innovatie belemmert. Door met belastingprijkkels te sturen, door onderzoek te doen, door mee te financieren, door duurzaam in te kopen. Op allerlei manieren kan zij de beweging versnellen. En, net zo belangrijk, door ‘oude’ systemen af te bouwen wanneer daar een alternatief voor is gevonden. Het verbod van plastic tasjes is bijvoorbeeld ook door particuliere initiatieven op de agenda gezet.”

Zou de overheid niet gewoon een flinke bak geld in maatschappelijke initiatieven moeten stoppen? Er zijn tenslotte miljarden vrijgemaakt voor verduurzaming en innovatie. Van Noortwijk: “Ja, geld is zeker een punt. Veel initiatieven zoeken financiering.” Maar er zit nogal wat scheef in de manier waarop financiering, wordt toegekend, legt ze uit: “Subsidies zijn selectief en eindig. Daarna word je geacht onderdeel te zijn van de markt. Maar vaak is er helemaal geen sluitend financieringsmodel. Ook aan andere vormen van financiële ondersteuning zijn in de meeste gevallen een hele batterij voorwaarden verbonden waaraan initiatieven niet kunnen of willen voldoen. Investeerders denken in risico’s, niet in kansen.”

Waarom dan toch jaarlijks op de overheidsdeur geklopt met het trendrapport en de koffer vol mooie plannen? Van Noortwijk: “Omdat het werkt. Op deze manier zijn biologische bestrijdingsmiddelen toegelaten tot de lijst van gecertificeerde middelen, zo zijn de Repair Café’s groot geworden en staat nu het *Right to Repair* hoog op de politieke agenda.” Het is nog te weinig, het gaat nog te langzaam, maar juist daarom deze hartenkreet.

Waarom dan toch jaarlijks op de overheidsdeur geklopt met het trendrapport en de koffer vol mooie plannen? Van Noortwijk: “Omdat het wérkt. Op deze manier zijn biologische bestrijdingsmiddelen toegelaten tot de lijst van gecertificeerde middelen, zo zijn de Repair Café’s groot geworden en staat nu het *Right to Repair* hoog op de politieke agenda.” Het is nog te weinig, het gaat nog te langzaam, maar juist daarom deze hartenkreet.

“Als we één pleidooi mogen houden”, zegt Van Zanten, “dan is dat voor het opnieuw uitvinden van de verhoudingen tussen overheden, bedrijven en burgers. Geef initiatieven uit de samenleving een volwaardige plaats, doe er onderzoek naar en léér daarvan. Schat ze op hun werkelijke waarde. Maatschappelijke initiatieven vormen het weefsel waar de samenleving vitaler van wordt en laten de toekomst landen.”

Ze kunnen er wel een boek over schrijven, over de kracht van de samenleving. En dat doen ze dan ook. Al twee jaar zijn ze ermee bezig. “Maar ja, je hebt het nog niet opgeschreven, of de wereld is al weer veranderd. Zó hard gaat dat.”